

ling, vi selvfølgelig med det, ogsaa Socialdemokratiet med det. Alt er underkastet Udviklingens Lov, det er en moderne Grundopfattelse af Livet og Samfundsudviklingen. Men lidt efter sagde den højtærede Finansminister: Og dog, hvad sker der saa? jo mere det skifter, desto mere bliver det det samme. Nu skal der nogen Dialektik til for at hævde, at der ikke er nogen stærk Modsigelse imellem det første: at Samfundet skifter, og vi med det, Partierne ogsaa, og det andet: at det dog bliver det samme altid. Det lyder ikke rigtig logisk, der skal i alt Fald en meget stærk Dialektik til for at vise, at disse to Sætninger dog lader sig forene. Denne Sætning om, at det skifter, men at det dog bliver det samme, er den gamle Prædikers trøstesløse og i høj Grad konservative Livs- og Samfundsopfattelse, som jeg ikke tror, at demokratiske Partier og demokratiske Mennesker er interesserede i eller i Stand til at gøre til deres. Men den er heller ikke rigtig, den gælder i alt Fald slet ikke Socialdemokratiet. For vel har vort Parti saavel som alle andre her i Verden været underkastet Udviklingens Lov; men ser vi tilbage paa Stillingen, tror jeg, at jeg har fuldkommen Ret, naar jeg forleden Dag sagde, at den danske Arbejderbevægelse, det danske Socialdemokrati, saa langt fra er blevet mere borgerligt i den Forstand, hvori Finansministeren brugte Ordet, at det netop stadig er blevet mere radikalt, stadig mere dristigt, stadig stærkere og mere selvbløende og selvbevidst i sine Krav. Mange vil maaske hævde, at alle Partier bliver ved at være, hvad de er, og det er der nogen Sandhed i, men hvis det er naturlige Partier, vokset organisk op af en passende Jordbund, er de dog i deres Mandom tilbøjelige til at stille stadig dristigere og radikalere Krav. Jeg vil bede den højtærede Finansminister tænke paa Venstre i Halvtredserne og Tresserne, paa Bondevennerne den Gang, Spiren til det senere Venstre. Hvor var de spagfærdige, forsigtige og moderat! Naar man fra Højres Side sagde: I vil have jeres Mænd til Ministre! saa protesterede det gamle Venstre og dets Førere indignerede mod en saadan Tanke, det kunde de slet ikke tænke sig. Men der kom en Tid, da Bondevennerne, Venstre, blev et mere radikalt politisk Parti, under Ledelse af Hørup og Berg o. s. v. Nu er det jo blevet moderatere, men derfor siger jeg ikke, at Venstre i og for sig har svigtet sin Grundinteresse, Bondestandens Interesser. Venstres Politik har kun været Reflekserne af Bondestandens efter dens Udvikling skiftende og forandrede Interesser. Det er

Sandheden. Saaledes tror jeg, at et Parti som Socialdemokratiet, der er fast plantet i Virkelighedens Jord som det politiske Udtryk for visse bestemte sociale Interesser, for visse Samfundslag, der er ved at vaagne og rejse sig, er i Fremdrift og Opdrift — at det forandrer ikke sin Natur, men udvikler den stadig skarpere og klarere.

Jeg tror, at min ærede Meningsfælle, det ærede Medlem for Københavns 10de Valgkreds (Vilhelm Rasmussen), havde Ret, da han sent i Nat — desværre alt for sent til, at hans Tale kunde komme rigtig frem til Offentligheden — sagde: Der er noget af en Øjenforblændelse i den Maade, hvorpaa Modstanderne ser paa Socialdemokratiet. De har anset os for et fantastisk Parti, men det er i Virkeligheden dem selv, der har gjort sig skyldige i Fantasterier overfor Socialdemokratiet. Lad os en Gang se paa det danske Arbejderparti. Den femte Maj 1872 samledes de københavnske Arbejdere for første Gang til et egentligt offentligt Møde, til en Demonstration ude paa Fælleden. Den blev slaaet voldsomt ned af det daværende Samfund og dets Magthavere; Politidirektør Crone og Regeringen slog disse Arbejdere ned paa voldsom Maade, forbød „Internationale“ ikke blot i Øjeblikket, men ogsaa i Fremtiden. Man mente, at man derved havde gjort Ende paa Socialismen, og det hed sig i alle konservative Blade, baade Højre- og Venstreblade, at nu var Socialismen rodløs i Danmark, det var en fremmed Plante, der slet ikke vilde finde Jordbund. Men hvad var det nu, de københavnske Arbejdere samledes om i 1872? Var det dette, at nu skulde det socialistiske Samfund komme med eet Slag? Skulde ved en Lov, gennemført pludselig paa en Dag, det socialistiske Samfund gennemføres, det kapitalistiske Samfund styrtes i Gruset og det nye med eet Slag rejse sig paa dets Ruiner? Nej, saa langt fra. De københavnske Arbejdere samledes i 1872 om følgende Formaal: En Indsamling til de strejkende Murere, Kravet om en Arbejderministers Optagelse i Regeringen samt Voldgift i faglige Stridigheder. Det var de revolutionære Krav. Indsamlingen til strejkende er, nu gennemført, organiseret gennem de samvirkende Fagforeninger og de samvirkende Fagforbund. Alle finder, at det er den naturligste Sag af Verden. Det er noget, der findes i det nuværende Samfund. En Arbejderminister vilde Arbejderne have i 1872, og hvis den daværende Regering havde slaaet til, var Louis Pio blevet optaget i Ministeriet, Holstein-Holsteinborg var det